

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2016/4171
Karar No : 2018/535

Temyiz Eden (Davacı) :

Vekili : Av.

Temyiz Eden (Davalı) : Gümrük ve Ticaret Bakanlığı - ANKARA

Vekili : Av.

İstemin Özeti : Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 28/01/2016 günlü, E:2016/86, K:2016/168 sayılı ısrar kararının temyizden incelenerek bozulması, taraflarca karşılıklı olarak istenilmektedir.

Davacının Savunmasının Özeti : Davalı idarenin temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Davalı İdarenin Savunmasının Özeti : Davacının temyiz isteminin reddi ile kararın onanması gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi :

Düşüncesi : Temyiz isteminin reddi ile ısrar kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nca, dosyanın tekemmül ettiği anlaşıldığından davacının yürütmenin durdurulması istemi görüşülmeyerek dosya incelendi, gereği görüldü:

Dava; davacı şirketin 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesine ve "Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik" düzenlemelerine aykırı olarak sözleşmelerde haksız şart bulunduğundan bahisle aynı Yasa'nın 25. maddesinin 1. fıkrası uyarınca 5.347.520,00- TL para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 29/08/2013 günlü, 10807 sayılı işlemin iptali ile ödenen 4.010.640,00 TL'nin faiziyle birlikte iadesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 19/06/2014 günlü, E:2013/1384, K:2014/749 sayılı kararıyla; davalı idareye intikal ettirilen şikayet dilekçelerinde, davacı şirket ile tüketiciler arasında yapılan hiç bir sözleşmede satın alınan araçlarla ilgili olarak 'trafik tescil hizmet ücreti' alınacağına dair hususa yer verilmediği halde, plaka masrafı adı altında hizmet bedeli alındığı halde tüketicilerin bilgilendirilmediği iddiaları üzerine Bakanlık Müfettişlerince düzenlenen 07/08/2013 günlü, 260/5 sayılı inceleme raporunda özetle; satış sözleşmesinin kuruluşu aşamasında trafik tescil işlemlerinden hizmet bedeli alınacağı ve ödenen tutarın bir kısmının davacı şirkete iade edileceği/ödeneyeceği hususunda tüketicilerin bilgilendirilmediği, bu konuda bilgi sahibi olmalarına imkan tanımayan bir şekilde "plaka masrafı" açıklamasını ihtiva eden proforma fatura ve talimat yazısı gibi sözleşme evrakının düzenlenmesinin, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile "Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde 'haksız şart' olduğu kanaatine

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2016/4171
Karar No : 2018/535

varıldığı; satıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşullarının haksız şart olduğunun kabul edileceği, olayda, her ne kadar davacı şirket tarafından sözleşmelerde tüketici aleyhine haksız şart bulunmadığı, sunulan hizmetin karşılığı olarak bedel almalarının hakları olduğu ileri sürülmüş ise de; şirket ile tüketiciler arasında varılan araç satış sözleşmesi çerçevesinde satışın ilk aşamasında düzenlenen belgelerde satın alınan araç ile ilgili olarak "trafik tescil hizmet ücreti" alınacağı hususuna hiçbir belgede yer verilmediği, proforma fatura ve talimat yazısında alınan ücretin "plaka" ve "plaka masrafı" olarak ifade edildiği, bu çerçevede sözleşmenin kuruluş aşamasında şirket tarafından düzenlenen standart olarak tüketicilere sunulan ve/veya imzalatılan belgelerde açık ve anlaşılabilir bir biçimde trafik tescil işlemleri için hizmet bedeli alınacağı ibaresine yer verilmediği, öte yandan, trafik tescil işlemlerinin anlaşılabilir trafik müşavirlik firmalarına yaptırıldığı, bu firmaların tüketiciler tarafından yapılan ödemenin bir kısmını ay sonlarında davacı şirkete iade ettiği ve şirketin bu hizmetten pay aldığı konusunda tüketicilerin bilgilendirilmemesinin iyi niyet kurallarına da aykırılık teşkil ettiği, dolayısıyla, davacı şirketin tüketicilerle yaptığı sözleşmede haksız şart bulundurması nedeniyle hakkında tesis edilen para cezasına konu dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmediği, davacı şirkete tazmini gerektiren bir hususun da bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Anılan karar, Danıştay Onbeşinci Dairesi'nce karar düzeltme aşamasında verilen 16/09/2015 günlü, E:2015/6144, K:2015/5233 sayılı kararla; sözleşmedeki haksız şartın unsurlarının başında taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu bir sözleşmenin bulunması, satıcı veya sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden bu sözleşmeye tek taraflı olarak koyduğu, iyiniyet kurallarına aykırı düşecek biçimde tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olacak koşul veya koşulların bulunması gerektiği; Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin sözleşmedeki haksız şarta ilişkin kararlarında da belirtildiği üzere, taraflar arasında sözleşmenin olup olmadığına ve sözleşmede konu ile ilgili hükümlerin haksız şart olup olmadığına değerlendirilmesi neticesinde hasil olacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği; somut olayda, proforma fatura ve talimat yazısının taraflar arasında akdedilen bir sözleşme olmadığı; bu durumda, sözleşmedeki haksız şarttan bahsedebilme olanağı olmadığı; kaldı ki, davacı şirketin iştiğal konusu olan sıfır araç satış işi kapsamında, araç satın alan müşterilere aracın trafik tescil, ruhsat, plaka işlemlerinin kendileri yerine yapılması hizmeti de verdiği ve bu hizmet için müşterileri zorunlu tutmadığı, talepleri olması halinde "plaka masrafı" adı altında hizmet bedeli alındığı, talimat yazısı ile plaka masrafının müşterinin kendi adına ilgili kurumlara verilmesini davacı şirket adına verdiği vekaletname ile istediği, dolayısıyla hizmet bedelinin talimat yazısı ve proforma faturayla ilk aşamada istendiği ve müşterinin arzusuna bırakıldığı, bedel haricinde sonradan tek taraflı olarak müzakere edilmeden tüketici aleyhine dengesizliğe yol açacak biçimde bir bedel alınmadığı gözetildiğinde, plaka masrafı içerisinde davacının verdiği hizmet karşılığının bulunacağına tüketici tarafından hayatın olağan akışı içerisinde öngörülebilir

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2016/4171
Karar No : 2018/535

olduğu; diğer yandan, davacının satışını yaptığı araçların Türkiye distribütörü tarafından yayınlanan gazete ilanlarında ve fiyat listelerinde trafik tescil ve ruhsat işlemlerinin yetkili satıcı veya yetkili satıcı tarafından yetkilendirilen üçüncü şahıslar tarafından yapılmasının istenilmesi halinde hizmet bedelinin yetkili satıcı ile müşteri arasında belirleneceğinin ifade edildiği dikkate alındığında, 4077 sayılı Yasa'nın ilgili hükmü uyarınca haksız şartın unsurlarının oluşmadığı; bu durumda, işlem tarihinde yürürlükte bulunan 4077 sayılı Yasa'nın 6. maddesine dayanılarak davacıya idari para cezası verilmesi işleminde hukuka uygunluk, davanın reddi yolundaki mahkeme kararında hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle bozulmuş ise de; İdare Mahkemesince, bozma kararına uyulmayarak davanın reddi yolundaki ilk kararda ısrar edilmiştir.

Davacı, dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığını; davalı idare ise, nispi avukatlık ücretine hükmedilmesi gerekirken maktu avukatlık ücretine hükmedilmesinin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 28/01/2016 günlü, E:2016/86, K:2016/168 sayılı ısrar kararını temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedirler.

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesinde, "Satıcı veya sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır.

Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir.

Eğer bir sözleşme şartı önceden hazırlanmışsa ve özellikle standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir.

Sözleşmenin bütün olarak değerlendirilmesinden, standart sözleşme olduğu sonucuna varılırsa, bu sözleşmedeki bir şartın belirli unsurlarının veya münferit bir hükmünün müzakere edilmiş olması, sözleşmenin kalan kısmına bu maddenin uygulanmasını engellemez.

Bir satıcı veya sağlayıcı, bir standart şartın münferiden tartışıldığını ileri sürüyorsa, bunu ispat yükü ona aittir.

6/A, 6/B, 6/C, 7, 9, 9/A, 10, 10/A ve 11/A maddelerinde yazılı olarak düzenlenmesi öngörülen tüketici sözleşmeleri en az oniki punto ve koyu siyah harflerle düzenlenir ve sözleşmede bulunması gereken şartlardan bir veya birkaçının bulunmaması durumunda eksiklik sözleşmenin geçerliliğini etkilemez. Bu eksiklik satıcı veya sağlayıcı tarafından derhal giderilir.

Bakanlık standart sözleşmelerde yer alan haksız şartların tespit edilmesine ve bunların sözleşme metninden çıkartılmasının sağlanmasına ilişkin usul ve esasları belirler." kuralına yer verilmiş, 25. maddesinin 1. fıkrasında ise, 6. maddenin yedinci fıkrası uyarınca, Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara aykırı hareket edenlere, aykırılığı tespit edilen her bir sözleşme için yüz Türk Lirası idarî para cezası verileceği öngörülmüştür.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2016/4171
Karar No : 2018/535

Dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan ve 13/06/2003 günlü, 25137 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik" in 6. maddesinde, "Sözleşme şartlarının tüketicinin anlayabileceği şekilde açık ve anlaşılır dille yazılmış olması gerekir.

Bir sözleşme şartının haksızlığı değerlendirilirken, sözleşme konusu olan mal veya hizmetin niteliği, sözleşmenin yapılmasını sağlayan şartlar ve/veya onun bağlı olduğu sözleşmelerin tüm şartları dikkate alınır.

Şartların haksızlığının takdirinde, bu şartlar açık ve anlaşılır bir dille kaleme alınmış olmak koşuluyla, gerek sözleşmeden doğan asli edim yükümlülükleri arasındaki, gerekse mal veya hizmetin gerçek değeri ile sözleşmede belirlenen fiyatı arasındaki dengeye ilişkin bir değerlendirme yapılamaz.

Sözleşmede yer alan bir şartın ne anlama geldiği hukukun yorum yöntemleriyle belirlenemiyorsa, tüketici lehine olan yorum tercih edilir." düzenlemesi yer almıştır.

Dosyanın incelenmesinden, Türkiye genelinde yeni ve ikinci el araç satış, yedek parça, aksesuar satış ve servis hizmeti işi ile iştigal eden davacı şirkete, araç satış sözleşmesinin kuruluşu aşamasında trafik tescil işlemlerinden hizmet bedeli alınacağı ve ödenen tutarın bir kısmının şirketlerine iade edileceği hususunda tüketicinin bilgilendirilmemesi, bu konuda bilgi sahibi olmalarına imkan tanımayan bir şekilde "plaka masrafı" açıklamasını ihtiva eden proforma fatura ve talimat yazısı gibi sözleşme evrakının düzenlenmesinin 4077 sayılı Yasa'nın 6. maddesi ile "Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde 'haksız şart' olduğu gerekçesiyle davacı şirketin aynı Yasa'nın 25. maddesinin 1. fıkrası uyarınca 2010, 2011, 2012 ve 2013 yıllarında yapılan her bir haksız şart içeren sözleşme için toplam 5.347.520,00 TL idari para cezası ile cezalandırılması işleminin iptali ile ödenen 4.010.640,00 TL'nin faiziyle birlikte iadesine karar verilmesi istemiyle temyizden incelenmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 1. maddesinde; sözleşmenin, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulacağı belirtilmiştir.

Bu bağlamda, "icap", karşı tarafa yöneltilmesiyle sonuç doğuran ve karşı tarafın kabul beyanı ile sözleşmenin kurulmasını sağlayan, hukuki işlemlerde aranan geçerlilik şartlarını taşıyan ve yapılacak sözleşmenin esaslı unsurlarını içermesi gereken bir irade açıklamasıdır. Tek taraflı bir hukuki işlem olan icap aslında bir sözleşme yapma çağrısıdır. "Kabul" ise; icapçının yapmış olduğu öneriye karşı tarafın olumlu cevap vermesidir. Süresi içinde icapçıya ulaşan kabul beyanı ile sözleşme kurulmuş olur. İcabın, sözleşmenin tüm önemli noktalarını içermesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, yukarıda anılan düzenlemelerde, satıcı veya sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şart olarak tanımlanmıştır ve taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her sözleşmede yer alan haksız şartın

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2016/4171
Karar No : 2018/535

tüketiciyi bağlamayacağı, aynı zamanda, sözleşmede yer alan haksız şart nedeniyle aynı Yasa uyarınca kişilere idari para cezası uygulanacağı da kurala bağlanmıştır.

Olayda; davacı şirketin, araç satın almak isteyen tüketicilere sunmak üzere, icap niteliğindeki proforma faturayı düzenlerken, söz konusu faturada anahtar teslim fiyatının yanı sıra aracın katma değer vergili net fiyatının üstüne "bandrol", "plaka" ve "trafik sigortası" bedellerine yer verildiği, şirket ile tüketiciler arasında imzalanan araç satış sözleşmesi çerçevesinde tüketicilere sunulan ve/veya imzalatılan belgelerde açık ve anlaşılabilir şekilde **trafik tescil işlemleri için hizmet bedeli** alınacağı ibaresine yer verilmediği gibi, icap niteliğindeki proforma faturada "plaka" masrafının bu masrafı da içerdiğinin belirtilmediği, ayrıca anlaşmalı trafik müşavirlik firmalarına tüketiciler tarafından yapılan ödemenin bir kısmının ay sonlarında davacı şirkete iade edildiği, bu haliyle davacı şirketin bu hizmetten pay aldığı konusunda tüketicilerin bilgilendirilmediği görülmektedir.

Bu nedenle, satış sözleşmesinin kuruluşu aşamasında, icap niteliğindeki proforma faturada trafik tescil işlemlerinden hizmet bedeli alınacağı ve ödenen tutarın bir kısmının davacı şirkete iade edileceğinin açık bir şekilde belirtilmemesi hususunun haksız şart olarak kabul edilmesinde ve buna bağlı olarak tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davalı idarenin temyiz istemine gelince:

Davanın reddine karar verilen ısrar kararında, davalı idare lehine matku avukatık ücretine hükmedilmesinin usul ve hukuka uygun bulunduğu, davalı idarenin dilekçesinde ileri sürülen temyiz nedenlerinin, kararın bu kısmının bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, tarafların temyiz istemlerinin reddine, Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 28/01/2016 günlü, E:2016/86, K:2016/168 sayılı ısrar kararının yukarıda yer alan gerekçe ile ONANMASINA, yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmediğinden 48,10 TL harcın istemi halinde davacıya iadesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 21/02/2018 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
	Üye			

KARŞI OY

X- Davacının temyiz isteminin kabulü ile Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 28/01/2016 günlü, E:2016/86, K:2016/168 sayılı ısrar kararının Danıştay Onbeşinci Dairesi'nin 16/09/2015 günlü, E:2015/6144, K:2015/5233 sayılı kararı doğrultusunda bozulması gerektiği görüŐüyle çoğunluk kararın davacının temyiz isteminin reddine ilişkin kısmına katılmıyoruz.

ye

ye